

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Jazyková podpora a začleňování dětí s OMJ v rámci předškolního vzdělávání

Konference NPI:

Přijímáme, začleňujeme a vzděláváme děti/žáky cizince

**PhDr. Barbora Loudová Stralczyńska, Ph.D., PedF UK, Mgr. Petra Ristić,
zástupkyně ředitelky FMŠ Sluníčko pod střechou**

14. 10. 2021

Formy podpory dítěte s OMJ v MŠ

1. Jazyková podpora v **každodenních činnostech**
2. Jazyková podpora **individuální**: dopoledne - odpoledne
3. Jazyková podpora v **kurzu češtiny**

Otázky ke zvážení při časovém plánování jazykové podpory:

- **riziko vyčlenění** dítěte z volné hry, z řízených činností, z kolektivu a sociálních zkušeností ze společné práce ve třídě

Řešení:

- Dítě **se základy/dobrou znalostí** ČJ: odpolední jazykový kurz
- Dítě **bez znalosti** ČJ: dopoledne pravidelná individuální práce (15-20 minut) – nízký profit dětí ze společných činností z důvodu jazykové bariéry

Není univerzální recept: třeba zvažovat nejlepší zájem dětí s OMJ, celé třídy a MŠ

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností **DESATERO**

1. Porozumění	6. Práce ve skupinách
2. Názornost	7. Příprava na činnost předem
3. Zjednodušení jazyka	8. Diferenciace (uzpůsobení) nároků
4. Opakování	9. Zapojení asistenta pedagoga
5. Využití „patrona“	10. Komentování aktuálního dění

1. **Kontrolovat porozumění, navrhovat úpravy**

Proč?

- Pokud dítě opakovaně zažije neúspěch při činnosti (nerozumí tomu, co se děje), ztrácí zájem a ochotu se dále zapojovat.

„Stejně nebudu rozumět, nemá to cenu....“

1. Kontrolovat porozumění, navrhopat úpravy

Jak to dělat?

- ❑ **Spolupráce s učitelkou/asistentkou** při činnosti (1. vede, 2. pozoruje)
- ❑ **Natáčet se a kontrolovat zpětně** porozumění a zapojení dětí

Co pozorovat?

- ❑ Dítě má **pozornost** zaměřenou na toho, kdo mluví
- ❑ **Reaguje** nějakou formou a napodobuje činnost ostatních, snaží se zapojit aktivně
- ❑ **Co dítě dělá při změně průběhu činnosti:** reaguje s porozuměním/rozhlíží se a napodobuje ostatní/ztrácí zájem a pozornost
- ❑ **Co dítě dělá, když nerozumí:** odvrací se, „vypne se“, pošťuchuje ostatní, odchází

Co s tím?

- ❑ Promyslet způsoby podpory – viz dál

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činnosti DESATERO

2. Maximálně **využívat názornost**

- ❑ propojit jazyk s pohybem (výrazná gestikulace; pokyny: „Běžte do koupelny.“)
- ❑ obrázky, předměty (obrázkový denní režim; klíčová slova k činnostem)
- ❑ zdvojená sdělení (jednoduché shrnutí sdělení)
- ❑ předlohy, obrazové návody

Obrázkový denní režim

„Inkluzivní škola .CZ“

FORADENITVY PRO ŠKOLY
proskoly@meta-ops.cz

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY
+420 773 609 395

WORKSHOPY PRO ŽÁKY
+420 774 761 837

MATEŘSKÉ ŠKOLY

ZÁKLADNÍ ŠKOLY

STŘEDNÍ ŠKOLY

SEMINÁŘE, AKCE A WORKSHOPY

KONTAKTY A METODICKÁ PODPORA

DMJ a DMJ

Adaptace a klíče školy

Zapojení do výuky a materiály

Informace pro PPP

Publikace a produkty

Čeština jako druhý jazyk

Asistent pedagoga

Výuka na dálku

Komunikace s rodiči

FAQ

OBRÁZKOVÝ DENNÍ REŽIM PRO MŠ

Těle si můžete stáhnout obrázky, které mohou sloužit k sestavení denního režimu v MŠ. Děti pak snáze pochopí, co ho daný den čeká a na co se může těšit. Můžete si také každý den v samém knihu ukázat obrázky a říct si, co se dnes bude dít. Obrázky jsou přeložené z portálu https://cz.wikipedia.org/wiki/Seznam_knih. Na těchto stránkách můžete dohledat i další obrázky, které potřebujete a najdou v těchto složkách ke stažení.

www.inkluzivniskola.cz

www.inkluzivniskola.cz

Publikováno: 2017

Příklad vizuální podpory při pracovní činnosti

POMŮCKY

CUKR

MOUKA

OLEJ

PRAŠEK DO PEČIVA

VEJCE

VANILKOVÝ CUKR

MÍSA

LŽICE

MLÉKO

VAŘEČKA

ČOKOLÁDA

SKLENIČKA

1.

+

+

2.

+

+

+

3.

150°C

25 – 30 MINUT

Příklad vizuální opory při hudebních činnostech

MÁM DOMA MIMOZEMŠŤANA

SCHOVANÝHO POD POSTELÍ

SPAD K NÁM Z NEBE DO ZAHRADY

ŘEK' MI AHOJ, TAK SEM TADY.

SPOLU PROHLEDÁME SVĚTY,
TIŠE VKLOUZNEM DO RAKETY,

A JEN MÁVÁME, MÁVÁME,
VŠEM, KTERÝ CESTOU POTKÁME JO HÓ!

LETÍM, LETÍM, HLEDAT SVĚTY, SLUNCE, HVĚZDY, PLANETY.

NAJDU MÍSTO NA OBLOZE, KDE PARKUJOU KOMETY.

LETÍM, LETÍM, HLEDAT SVĚTY, CHCI BEJT ZPÁTKY DO PĚTI.

LETÍM HLEDAT SVĚTY, MŮŽEŠ SE MNOU JET I TY.

TAM NA KONCI GALAXIE, TAM TO LÍTÁ, TAM TO ŽIJE.
TAM JE KAŽDEJ DRUHEJ TÝPEK ZELENEJ JAK PISTÁČIE.

CO NÁS ČEKÁ ZA LEGRACI VE VESMÍRNÝ RESTAURACI,

ČÍŠNÍKY TADY NEMAJÍ, TALÍŘE SAMI LÍTÁJÍ.

UŽ JSME V PŮLCE NEKONEČNA, JE FAKT HUSTÁ DRÁHA MLÉČNÁ,

BACHA, UBER DO ZATÁČKY,
NARAZÍME DO ŠLEHAČKY, JAU!

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností
DESATERO

3. Zjednodušení jazyka

- přizpůsobit jazykový projev - zjednodušit, ustálit, opakovat (např. vytvořit seznam ustálených instrukcí)

Příklad seznamu instrukcí:

Jdeme se pozdravit

Jdeme se posadit (ke stolu, na koberec)

Jdeme se oblékat (do šatny)

Jdeme si umýt ruce

Jdeme na svačinu (na oběd)

Jdeme na zahradu

Vezmi si tužku. Nakresli...

Vezmi si lepidlo. Nalep...

Vezmi si nůžky. Vystříhni...

Vezmi si pastelky. Vybarvi...

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností DESATERO

4. Opakování slovní zásoby

- ❑ v rámci volné hry (během ranních/odpoledních činností)
- ❑ při prostojích (v šatně, při čekání na...)
- ❑ cílenými různorodými činnostmi
- ❑ ve spolupráci s učitelem hodin ČDJ

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností
DESATERO

5. Využití „patrona“ = **využití společenství třídy** pro podporu dítěte s OMJ

- ❑ přenesení „odpovědnosti“ za podporu dítěte s OMJ na celou třídu / **přiznání úspěchu** za jeho pokroky celé třídě!
- ❑ Využití **dětí ze stejného jazykového prostředí** k adaptaci a občasnému překládání (oboustranně prospěšné!)

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností
DESATERO

6. Práce ve skupinách

- ❑ rozdělení dětí s OMJ stejné národnosti do různých skupin (podpora interakce s česky mluvícími dětmi)
- ❑ Děti s omezenou znalostí ČJ pracují s učitelkou/asistentkou v 1 skupině, ostatní skupiny pracují samostatně

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností DESATERO

7. **Příprava (dětí s OMJ) na činnost předem**

- Seznámení s klíčovou slovní zásobou
- Seznámení s principem hry

8. Diferenciace nároků

- ☐ V rámci jedné činnosti pro celou třídu **přizpůsobíme náročnost aktivity** jazykovým znalostem dítěte s OMJ, aby mohlo zažít úspěch

př: rozhovor v RK: *Jaký je tvůj nejoblíbenější sport?*

Nejradši hraju fotbal, jezdím na kole...

otázka pro dítě s OMJ: *Máš rád fotbal?*

Ano, mám.

- ☐ **Hledat příležitosti pro aktivitu dítěte s OMJ** (služba), uplatnění jeho nejazykových dovedností ve společné činnosti dětí (uznání kompetencí dítěte, povzbuzení)

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činností
DESATERO

9. Využití **asistenta pedagoga**

- ❑ individuální práce s dítětem s OMJ/práce se skupinou
- ❑ příprava dítěte s OMJ na činnost předem
- ❑ kontrola porozumění
- ❑ příprava pomůcek
- ❑ asistent „figurant“

Co pomůže k zapojení dítěte s OMJ do činnosti DESATERO

10. Komentovat aktuální dění

- ❑ **promyšlené užití slovního komentáře** (pojmenováváme, co děláme, s čím pracujeme)

Příklad: Vezmu si hnědou pastelku. Nakreslím psa. Má čtyři nohy a 1 ocas. Tady má oko. Má dvě uši. Je celý hnědý. Vezmu si nůžky. Psa vystřihnu. Vezmu si zelený papír a lepidlo. Psa nalepím na papír lepidlem.

Proč? Dítě získává pasivní slovní zásobu, učí se pojmenovávat činnosti, předměty kolem sebe. Propojuje slyšené a viděné.

Odkazy na zdroje pro učitele

<https://www.inkluzivniskola.cz/materske-skoly>

..META..

+420 773 304 464

info@meta-ops.cz

„Inkluzivní škola.cz“

PORADENSTVÍ PRO ŠKOLY
proskoly@meta-ops.cz

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY
+420 773 609 395

WORKSHOPY PRO ŽÁKY
+420 774 761 837

MATEŘSKÉ
ŠKOLY

ZÁKLADNÍ
ŠKOLY

STŘEDNÍ
ŠKOLY

SEMINÁŘE, AKCE
A WORKSHOPY

KONTAKTY
A METODICKÁ
PODPORA

Děti s OMJ >

Adaptace a klíma školy >

Zapojení do výuky a materiály >

Informace pro PPP >

Publikace a produkty >

Čeština jako druhý jazyk >

Asistent pedagoga >

Výuka na dálku >

Komunikace s rodiči >

FAQ >

MATEŘSKÉ ŠKOLY

METODIKA: DĚTI S OMJ V MŠ >

LEGISLATIVA V MŠ >

PŘÍPRAVA MŠ NA PŘÍCHOD DÍTĚTE >

ADAPTACE DÍTĚTE V MŠ >

JAZYKOVÁ PODPORA >

ZAČLEŇOVÁNÍ DO KOLEKTIVU MŠ >

JAZYKOVÁ DIAGNOSTIKA PRO DĚTI
V MŠ A NEČTENÁŘE >

ODKLAD POVINNÉ ŠKOLNÍ
DOCHÁZKY >

ZAPOJENÍ DO ČINNOSTÍ V MŠ >

PRACOVNÍ LISTY PRO NEČTENÁŘE >

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA V MŠ >

SPOLUPRÁCE S RODIČI V MŠ >

Nápadníček

- Materiál pro pedagogy a asistenty MŠ
- Řízené činnosti pro celou třídu
přizpůsobené dětem s OMJ

MATEŘSKÉ ŠKOLY

ZÁKLADNÍ ŠKOLY

STŘEDNÍ ŠKOLY

SEMINÁŘE, AKCE A WORKSHOPY

KONTAKTY A METODICKÁ PODPORA

Děti s OMJ >

Adaptace a klima školy >

Zapojení do výuky a materiály >

Informace pro PPP >

Publikace a produkty >

Čeština jako druhý jazyk >

Asistent pedagoga >

Výuka na dálku >

Komunikace s rodiči >

FAQ >

NÁPADNÍČEK

Připravili jsme pro Vás materiál, kde naleznete různé řízené činnosti pro celou třídu v mateřské škole upravené tak, aby se mohly zapojit také děti s odlišným mateřským jazykem. V upravených aktivitách si děti s OMJ procvičí i gramatiku a slovní zásobu.

[meta_napadnicek_aktivit_pro_ms_online.pdf](#)

[meta_napadnicek_aktivit_pro_ms_prilohy.pdf](#)

Autor: T. Linhartová, P. Ristič, K. Hanušková, K. Chmelíková, K. Bromová

Publikováno: 2018

META, o.p.s.

SLUŽBY A KURZY

Žerotínova 35, 130 00 Praha 3
+420 773 304 464
info@meta-ops.cz

SÍDLO

Ječná 2127/17, 120 00 Praha 2
IČ: 26982633

PORADENSTVÍ PRO ŠKOLY

+420 775 737 678
proskoly@meta-ops.cz

SEMINÁŘE PRO PEDAGOGY

+420 773 609 395
vzdelavani@meta-ops.cz

CHCI NOVINKY DO E-MAILU

Odebírejte náš newsletter a buďte mezi prvními, kdo se dozví o novinkách a zajímavých akcích.

Odesláním form uložíte se uhládkem se zpracováním osobních údajů (e-mail, příj. jména a příjmení) pro zasílání newsletterů do doby odhlášení. Přečtete si naše zásady zpracování osobních údajů.

Čeština
Klávesnice: České

Metody zadávání znaků stisknutím kombinace k

Co dalšího může pomoci?

Prostor v roli „třetího pedagoga“ KOUTKY – české prostředí

- ❑ Přehlednost
- ❑ Prostředí podněcující otázky dětí a zájem o komunikaci s pedagogem
- ❑ Činnosti podporující komunikaci a kooperaci v malé skupině dětí
- ❑ Rozvoj jazyka v přirozených kontextech různých situací

Prostor v roli „třetího pedagoga“ KOUTKY

Co pomáhá:

- **Značky**
- **Vizualizovaná pravidla chování v koutku**

Pevný zasedací pořádek u stolu

=

vědomá práce pedagoga
s umístěním dítěte

- ❑ Pocit **bezpečí** pro **všechny děti**
„Nikdo nezůstane stranou.“
- ❑ Prostředek, jak **cíleně rozdělit**
jazykové skupiny – vytvořit
příležitost pro komunikaci v ČJ

Relaxační koutek

Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách

 meta
společnost pro giletkoři
mladých migrantů

Informace, tipy, materiály

Témata:

- Příprava na příchod dítěte s OMJ
- Adaptace dítěte
- Komunikace s dítětem
- Komunikace s rodiči
- Začleňování do kolektivu
- Jazyková podpora
 - Individuální podpora
 - Kurz češtiny
 - Práce s celou třídou.

Mezinárodní jazykové ocenění Label

Doporučení prorektorky UK –
dříve děkanka PedF Radka Wildová

Inspirace pro plánování hodin češtiny v MŠ: **Metoda KIKUS**

<https://www.inkluzivniskola.cz/jazykova-podpora-kikus>

- Komplexní metoda na podporu rané vícejazyčnosti, Mnichov, 23 let praxe
- Pro děti od 3-10 let
- Metodika v mnoha jazycích (NJ, AJ, ŠP, ČJ, slovensky, polsky, turecky, arabsky a další jazyky)
- Osvojování mluvené formy druhého jazyka pomocí her, bez stresu, ale cíleně a systematicky

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

DĚKUJEME VÁM ZA POZORNOST

PhDr. Barbora Loudová Stralczyňská, Ph.D.
Barbora.loudova@pedf.cuni.cz

Mgr. Petra Ristić
Petra.ristic@pedf.cuni.cz